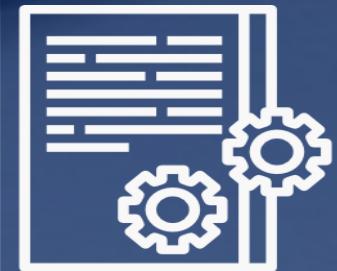

12%

Қўшилган қиймат солиғи таҳлили

0%

ТҮЛОВЧИЛАР

Солиқ түловчилар:

1

ДАРОМАДИ СОЛИҚ ДАВРИДА БИР
МИЛЛИАРД СҮМДАН ОШГАН
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИННИГ
ЮРИДИК ШАХСЛАРИ

2

ДАРОМАДИ СОЛИҚ ДАВРИДА БИР
МИЛЛИАРД СҮМДАН ОШГАН ЁХУД
ИХТИЁРИЙ РАВИШДА ҚҰШИЛГАН
ҚИЙМАТ СОЛИФИНИ ТҮЛАШГА ЎТГАН
ЯТТАР

3

ЎЗ.Р. ҲУДУДИДА ТОВАРЛАРНИ
(ХИЗМАТЛАРНИ) РЕАЛИЗАЦИЯ
ҚИЛУВЧИ ЧЕТ ЭЛ ЮРИДИК
ШАХСЛАРИ (СОЛИҚ АГЕНТЛАРИ
ОРҚАЛИ)

ФАОЛИЯТНИ ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИДА ДОИМИЙ
МУАССАСАЛАР ОРҚАЛИ АМАЛГА
ОШИРУВЧИ ЧЕТ ЭЛ ЮРИДИК
ШАХСЛАРИ

4

ОДДИЙ ШИРКАТ СОЛИҚ СОЛИНАДИГАН
ОБОРОТЛАРНИ АМАЛГА ОШИРАЁТГАНДА
ЗИММАСИГА УНИНГ ИШЛАРИНИ ЮРИТИШ
ЮКЛАТИЛГАН (ИШОНЧЛИ ШАХС) ШЕРИК
(ИШТИРОКЧИ) – – ОДДИЙ ШИРКАТНИНГ
ИШТИРОКЧИСИ

5

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИННИГ БОЖХОНА
ЧЕГАРАСИ ОРҚАЛИ
ТОВАРЛАРНИ ОЛИБ ЎТУВЧИ
ШАХСЛАР

6

Ўзбекистон Республикасининг божхона чегараси орқали товарларни олиб ўтувчи юридик шахслар
ва якка тартибдаги тадбиркорлар

акциз ости товарлар (хизматлар) ишлаб чиқарувчи ва (ёки) фойдали қазилмаларни қазиб оловчи
юридик шахслар

қишлоқ хўжалиги маҳсулотларни ишлаб чиқарувчи юридик шахслар – уларда 25 гектар ва ундан
кўп бўлган суғориладиган қишлоқ хўжалиги ерлари мавжуд бўлганда

бензин, дизель ёқилғиси ва газни реализация қилувчи юридик шахслар

лотереяни ташкил этиш фаолиятини амалга оширувчи юридик шахслар

ваколатли органнинг хulosаси чиқарилган тугалланмаган ишлаб чиқариш обьектлари ва
фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдонларининг мулкдорлари бўлган юридик шахслар

марказлаштирилган манбалар ҳисобидан молиялаштирилдиган обьектларни қурилишини
(жорий ва муқаммал таъмирлашдан ташқари) бажарувчи юридик шахслар

алкоголь маҳсулотлари, шу жумладан пивони чакана сотиш бўйича турғун савдо шахобчалари,
бозор ва савдо комплекслари

Құшилған қиймат солиғи маъмуриятчилигига 2023

йилдан киритилған үзгаришлар

Давлат солиқ құмітаси
хузуридаги Фискал
институты

Натижада **14 трлн сүм**
маблағ солиқ
түловчилар ихтиёрида
қолиши күтилмоқда.

Солиқ түловчиларнинг тоифаси,
солиқни ҳисоблаб чиқариш ва
тўлаш тартиби, шунингдек солиқ
ҳисботини тақдим этиш
муддатлари сақлаб қолинмоқда.

Камерал солиқ текшируви

Амалдаги таҳрир

22-қисми

Қўшилган қиймат солиғи суммаси ўрнини қоплашга нисбатан камерал солиқ текшируви солиқ тўловчи томонидан солиқ даври учун солиқ ҳисботи тақдим этиш чоғида солиқ органлари қўшилган қиймат солиғининг салбий суммаси ўрнини қоплаш (қайтариш) тўғрисида хабардор қилинган кундан эътиборан **ОЛТМИШ КУН** ичida солиқ органининг буйруғисиз, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда амалга оширилади.

2023

Қопланадиган (қайтариладиган) ҚҚС суммасининг асослилиги юзасидан камерал солиқ текшируви

30

кун
ичида ўтказилади

Солиқ тўловчилар

Амалдаги таҳрир

3-қисми 1-банди

давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари – ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажариш доирасида солиқ тўловчи деб ҳисобланмайди.

Мисол учун, *Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 31 мартағи “Озиқ-овқат хавфсизлиги ва ички бозорда нархлар барқарорлигини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-147-сон қарори билан “Ўздавзахира” қўмитаси ҚҚС тўловечиси сифатида рўйхатдан ўтказилган.*

Янги таҳрир

3-қисми 1-банди

давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари – ўз зиммасига юклатилган вазифаларни амалга ошириш доирасида солиқ тўловчи деб ҳисобланмайди.

Бунда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан қўшилган қиймат солиғини тўловчилар деб эътироф этилиши мумкин.

СКнинг 4-моддасига асосан, солиқ имтиёзларини бекор қилишни назарда тутувчи ҳужжатлар расман эълон қилинган кундан эътиборан камида уч ой ўтгач амалга киритилиши белгиланган.

Бюджет маблағлари ҳисобидан ҳар йиллик
минерал хом ашё базасини
ривожлантириш ва қайта тиклаш давлат
дастурлари доирасида кўрсатиладиган геология
хизматларни

19.05.2020й ВМ-297-сонли қарор

Почта маркалари, маркали открыткалар,
конвертларни

Бюджет маблағлари ҳисобидан бажариладиган
илемий-тадқиқот ва инновацион ишларни

09.03.2020й ВМ-133-сонли қарор

Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардиясининг
қўриқлаш бўлинмалари хизматларини

**Реализация
қилиш бўйича
айланма**

**Натижада давлат
бюджетига
қўшимча **27 млрд**
сўм солиқ тушиши
кутилмоқда**

**имтиёзлар бекор
қилинмоқда**

Құшилған қиймат солиғи маъмуриятчилигига 2023

йилдан киритилған үзгаришлар

Давлат солиқ құмитаси
хузуридаги Фискал
институты

Товарларни импорт қилиш чоғида құшилған қиймат солиғи түлови ҳисобига бюджетдан қопланиши лозим бўлган құшилған қиймат солиғи суммаларини **ўзаро ҳисобга олиш ҳуқуқи берилмоқда**.

Құшилған қиймат солиғини ўзаро ҳисобга олиш солиқ ва божхона органлари томонидан автоматик режимда амалга оширилади.

Бунинг учун ташқи иқтисодий фаолият иштирокчиси бўлган солиқ тўловчи БЮДни расмийлаштираётганда импорт қилиш чоғида құшилған қиймат солиғи қопланиши лозим бўлган сумма ҳисобидан тўлангани тўғрисида белги қўйиши лозим.

Маълумот учун: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 25.08.2021 йил кунги «Құшилған қиймат солиғи маъмуриятчилигини тақомиллаштириш тўғрисида»ги ПҚ-5231-сонли қарорига асосан, Молия вазирлиги, Давлат солиқ құмитаси, Давлат божхона құмитаси ва Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигилар зинмасига 2021 йил якунига қадар товарларни импорт қилишда ва товарларни (хизматларни) реализация қилишда тўланадиган құшилған қиймат солиғи суммаларини ўзаро ҳисобга олиш тартибини ишлаб чиқиш ва мазкур тартибни тажриба тариқасида 2022 йил 31 декабргача амалиётга жорий қилиш вазифаси юклатилган эди.

Солиқ тўловчилар

Амалдаги таҳрир

266-модда 8-қисми

Солиқ тўловчи бўлмаган шахс солиқ тўловчи сифатида ушбу Кодекснинг 237-моддасига мувофиқ маҳсус рўйхатга олиш ҳисобига қўйилганда, шунингдек солиқ тўлашдан озод этиш бекор қилинган тақдирда солиқ тўловчи маҳсус рўйхатга олиш ҳисобига қўйиш (озод қилишни бекор қилиш) санасида ўз балансида мавжуд бўлган товар-моддий захиралар қолдиқларининг ва узоқ муддатли активларнинг баланс қийматида ҳисобга олинган солиқ суммасини ушбу модданинг биринчи қисмида белгиланган шартларга риоя этилган тақдирда, ҳисобга олиш ҳуқуқига эга.

Янги таҳрир

266-модда 8-қисмига

Агар ушбу кодекснинг 470¹-моддасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса деган сўзлар қўшилди. Чунки айланмадан олинадиган солиқ бўйича қатъий белгиланган солиқ турига ўтган солиқ тўловчилар фойда солиғи ва қўшилган қиймат солиғига ўтган санадаги товар моддий бойликлар ва асосий воситаларнинг қолдиқ қийматини ҳисобга ола олмайди. Шу сабабли мазкур моддага ўзgartириш киритилди.

Солиқни ўрнини қоплаш

Амалдаги таҳрир

3-қисми

Агар камерал солиқ текшируви натижаларига кўра, солиқ органи солиқ суммасининг ўрнини тўлиқ ёки қисман қоплаш тўғрисида қарор қабул қилса, мазкур солиқ суммаси солиқ тўловчига солиқ ҳисботини тақдим этишда солиқ суммасини қайтариш ҳақида солиқ органлари хабардор қилинган санадан эътиборан **олтмиш** кундан кечиктирмай қайтарилади.

Янги таҳрир

3-қисми Агар камерал солиқ текшируви натижаларига кўра, солиқ органи солиқ суммасининг ўрнини тўлиқ ёки қисман қоплаш тўғрисида қарор қабул қилса, мазкур солиқ суммаси солиқ тўловчига солиқ ҳисботини тақдим этишда солиқ суммасини қайтариш ҳақида солиқ органлари хабардор қилинган санадан эътиборан **ўттиз** кундан кечиктирмай қайтарилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚҮМИТАСИ

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЛОГОВЫЙ КОМИТЕТ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Қўшилган қиймат солиғи солик тўловчиси сифатида
Рўйхатдан ўтганилиг тўғрисида
ГУВОХНОМА

С В И Д Е Т Е Л Ъ С Т В О
О РЕГИСТРАЦИИ В КАЧЕСТВЕ НАЛОГОПЛАТЕЛЬЩИКА НАЛОГА НА
ДОБАВЛЕННЮЮ СТОИМОСТЬ

ҚҚС РЎЙХАТ РАҚАМИ
РЕГИСТРАЦИОННЫЙ НОМЕР НДС 314010133209

Мазкур гувоҳнома ҚҚС солик тўловчиси сифатида ҳисобга кўйилганини ва ҚҚС
шахсий рўйхатта олиш раками берилганлигини тасдиқлади

Настоящее Свидетельство подтверждает постановку на регистрационный учет в
качестве налогоплательщика НДС и присвоение индивидуального регистрационного
номера НДС

Солик тўловчининг номи
Наименование налогоплательщика "TEXTILE-PRO GROUP" МСВ

Солик тўловчининг идентификация раками
Идентификационный номер налогоплательщика 307317635

Шахс ҚҚС солик тўловчиси бўлган сана
Дата с которой лицо становится плательщиком НДС 01.12.2020

Рўйхатдан ўтиш санаси
Дата регистрации 02.12.2020

Маълумотномада кўрсатилган маълумотлар тўерилигини текшириш учун
мобил телефон ёрдамида QR-кодин сканер килининг.
Отсканируйте QR-код при помощи мобильного устройства для проверки
подлинности информации.

**Мисол учун, Корхона ҚҚС
гувоҳномасининг амал қилиш
муддати тўхтатилгандан кейин ҚҚС
билин 1 120 млн.сўмлик товар
(хизмат) сотиб олганда, 120
млн.сўмини товар таннархига
киритишга тўғри келарди,
киритилган ўзгартишдан кейин 120
млн.сўмини ҳисобга олиб, бюджетга
шу миқдорда ҚҚС кам тўлаш ҳуқуқи
пайдо бўлди.**

Қўшилган қиймат солиғи маъмуриятчилигига 2023 йилдан киритилган ўзгаришлар

Гувоҳноманинг амал қилиш муддати тўхтатиб турилган ёки тугатилган ёхуд бекор қилинган солик тўловчи томонидан ҳақиқатда олинган товарлар (хизматлар) бўйича тўланган (тўланиши лозим бўлган) солик суммаси ҳисобга олинмайди. Мазкур ходисалар юзага келганда, бундай солик тўловчига ундан ҳақиқатда олинган товарлар (хизматлар) бўйича тўланган (тўланиши лозим бўлган) солик суммаси унинг ҳаридорларида ҳам ҳисобга олинмайди.

Гувоҳноманинг амал қилиш муддати тўхтатилганини муносабати билан ҳисобга қабул қилинмаган, ҳақиқатда олинган товарлар (хизматлар) бўйича тўланган (тўланиши лозим бўлган) солик суммасига, гувоҳноманинг амал қилиш муддати тикланган тақдирда, гувоҳноманинг амал қилиши тўхтатиб турилган санадан эътиборан солик тўловчида ва унинг ҳаридорларида ҳисобга олинади (тузатилади).

Қўшилган қиймат солиғи элементлари

Солиқ солинадиган база

Базавий қоида - реализация
қилинаётган товар ва
хизматларнинг қиймати
(қўшилган қиймат солиғи
киритилмаган ҳолда)

Солиқ солиш обьекти

Реализация жойи
Ўзбекистон ҳисобланган
солиқ солинадиган
айланма ва товар импорти

СОЛИҚ СТАВКАЛАРИ 12 % ва 0 %

Солиқ даври, ҳисобот тақдим этиш ва тўлаш муддати

Солиқ даври – календар ой, ҳисобот
тақдим этиш ва солиқ суммасини тўлаш
муддати - ҳар ойда, ҳисобот ойидан
кейинги ойнинг 20-кунига қадар

Солиқ имтиёзлари

Солиқ кодексининг 243-246
моддаларида белгиланган

Солиқ солиш объекти

Қўшилган қиймат солиғининг солик солиш объекти

1. Товарга бўлган мулк ҳуқуқини пуллик асосда, шу жумладан товарнинг қарз шартномаси бўйича ўтказиш;
2. Товарни бепул бериш, бундан шундай бериш иқтисодий жиҳатдан ўзини оқлайдиган ҳоллар мустасно;
3. Мол-мулкни молиявий ижарага (лизингга) бериш
4. Товарни бўлиб-бўлиб тўлаш шартлари асосида бериш
5. Пуллик асосда хизматлар кўрсатиш
6. Бепул хизматлар кўрсатиш, шу жумладан мол-мулкни солик тўловчининг бепул фойдаланиши учун бериш, бундан шундай хизматларни кўрсатиш иқтисодий жиҳатдан ўзини оқлайдиган ҳоллар мустасно

Қўшилган қиймат солиғининг солик солиш объекти

7. Юридик шахснинг устав фондига (устав капиталига) ҳисса сифатида товарларни бериш (хизматлар кўрсатиш);
8. оддий ширкат шартномаси (биргаликдаги фаолият тўғрисидаги шартнома) иштирокчилари ўртасида шундай шартнома доирасида товарларни бериш (хизматлар кўрсатиш)
9. Жамият таъсисчилари ва қимматли қоғозлар билан боғлик операциялар
10. харажатлари ушбу Кодекснинг 317-моддасига мувофиқ (бундан 20-бандда назарда тутилган харажатлар мустасно) фойда солиғини ҳисоблаб чиқаришда чегирилмайдиган, солик тўловчининг ўз эҳтиёжлари учун солик тўловчи томонидан ишлаб чиқарган товарларни бериш, ўз кути билан хизматлар кўрсатиш;

Қўшилган қиймат солиғининг солиқ солиш объекти

11. жисмоний шахсларга меҳнатга ҳақ тўлаш ёки дивиденdlар тўлаш ҳисобига товарларни бериш (хизматлар кўрсатиш)
12. Солиқ тўловчи томонидан ўзига тегишли мол-мулкни (хизматларни), агар бундай мол-мулк (хизматлар) бўйича солиқ суммаси тўлиқ ёки қисман ҳисобга ўтказилган бўлса, бошқарув органи аъзоларига, ходимларга, уларнинг оила аъзоларига ёхуд бошқа шахсларга солиқ тўловчининг тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ бўлмаган шахсий мақсадларда фойдаланиш учун бериш (хизматлар кўрсатиш)

Қўшилган қиймат солиғининг солиқ солиш объекти

13. Товарларни ва бошқа мол-мулкни қайтариш шарти билан қайта ишлашга бериш, агар товарлар ва (ёки) мол-мулк қайта ишлаш маҳсули шаклида шартномада белгиланган муддатда қайтарилмаган бўлса;
14. Эркин божхона ҳудудининг божхона тартиб-таомилига солиқ тўламасдан жойлаштирилган товарни йўқотиш, бошқа ҳолатларда солиқни тўлаш зарур бўлган такдирда
15. Қайтарилиши лозим бўлган, кўп марта муомалада бўладиган идишларнинг сотувчи томонидан берилиши, агар идиш бундай идишдаги маҳсулотни етказиб беришга доир шартномада белгиланган муддатда қайтарилмаса

Солиқ солиш обьекти ҳисобланмайды

Қўшилган қиймат солиғининг солиқ солиш объекти

1. Якка тартибдаги тадбиркор томонидан ўз тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ бўлмаган шахсий (оилавий) мол-мулкни реализация қилиш;
2. Юридик шахс қайта ташкил этилаётганда унинг мол-мулкини ҳуқуқий ворисга (хуқуқий ворисларга) ўтказиш;
3. Ишончли бошқарувнинг муассиси томонидан мол-мулкни ишончли бошқарувчига бериш ва ишончли бошқарув шартномасининг амал қилиш муддати тугаган тақдирда, ишончли бошқарувчининг ўзи ишончли бошқарувга берилган мол-мулкни қайтариши
4. Миллий валюта ёки чет эл валютаси муомаласи билан боғлиқ операцияларни амалга ошириш (бундан нумизматика мақсадлари мустасно)

Солиқ солиш базасини аниклаш

Солиқ базани аниқлаш (СҚ 247 - 256 моддалар)

Умумий қоида: **Реализация қиймати (+ акциз солиғи) x 12 %**

Агар бонуслар (чегирмалар) берилган бўлса:

**Реализация қиймати – бонус / чегирма (+ акциз солиғи) x
12 %**

Агар бартер қилинса ёки текинга берилса:

Бозор қиймати x 12 %

Агар битимнинг нархи товарларнинг (хизматларнинг) бозор
қийматидан паст ёки юқори бўлса, солиқ органлари солиқ базасига
тузатиш киритишга ҳақли.

Солиқ базани аниқлаш (СҚ 247 - 256 моддалар)

Товар импорт қилинаётганда:

(товарнинг божхона қиймати + божхона божи + акциз солиғи) x 12 %

Импорт қилинган товарлар реализацияси бўйича:

Реализацияда ҳисоблаш учун база $\geq$ божхонада (тўланган) ҚҚСни ҳисоблаш
учун база

Давал хом ашени қайта ишлаш:

Қайта ишлаш хизмати (+акциз солиғи) x 12 %

Бажарилган қурилиш ишлари бўйича:

Бажарилган иш ҳажми x 12 %

Солиқ базани аниқлаш (СҚ 247 - 256 моддалар)

Товарларни (хизматларни) олишга бўлган ҳуқуқни берувчи ваучерни реализация қилиш чоғида:
Ваучер қиймати $\times 12/112 \%$

Жисмоний шахслардан олинган автомобиллар ва уй-жой кўчмас мулк объектлари реализация қилинса:
(Реализация қиймати – сотиб олиш қиймати) > 0 → $\times 12/112 \%$

солиқ солинмайдиган айланмалар бўлган чипталар, абонементлар, йўлланмалар ва бошқа ҳужжатлар реализация қилинса:
(Реализация қиймати – сотиб олиш қиймати) > 0 → $\times 12/112 \%$

Молиявий ижара (лизинг) шартномалари бўйича операциялар амалга оширилганда солиқ базасини 261 аниқлашнинг ўзига хос хусусиятлари

Мол-мулк молиявий ижарага (лизингга) берилса:
(барча тўловлар – фоизли даромад) × 12 %

Солиқ солишдан озод этилган, олиб кирилган технологик асбоб-ускуналар молиявий ижарага (лизингга) берилганда:

(Реализация қиймати – сотиб олиш қиймати) > 0 × 12/112 %

Воситачилик (топшириқ), транспорт экспедицияси шартномалари бўйича операциялар амалга оширилганда солиқ базасини аниқлашнинг ўзига хос хусусиятлари

Воситачининг (ишончли вакилнинг) солиқ базаси:

Воситачилик мукофот қиймати $\times 12/112\%$

Комитентнинг (ишонч билдирувчининг) солиқ базаси:

Воситачининг товар/хизмат реализация қиймати $\times 12\%$

Транспорт экспедицияси шартномасида белгиланган, транспорт экспедицияси шартномаси бўйича мижоз бўлган тараф учун ташувчи ва (ёки) бошқа етказиб берувчилар томонидан хизматлар кўрсатилса:

Хизмат хақи $\times 12/112\%$

Корхона мол-мулк мажмуаси сифатида реализация қилинганды солиқ базасини аниқлашнинг ўзига хос хусусиятлари

Умумий қоида:

корхона мол-мулкининг ҳар бир солиқ объекти x 12 %

Агар корхонани реализация қилиш нархи унинг таркибиға кирадиган жами мол-мулкнинг баланс қийматидан паст бўлса/баланд бўлса:

(Воситачининг товар/хизмат реализация қиймати) x ТК x 12 %

Корхона сотувчиси томонидан корхона сотилган нархни кўрсатган ҳолда жамлама ҳисобварақ-фактура тузилади.

Реализация қилинишига солиқ солинадиган мол-мулкнинг ҳар бир тури бўйича тегишли равишда солиқ ставкаси ва тегишли солиқ суммаси кўрсатилади

Транспортда ташишни амалга оширишда солиқ базасини аниқлашнинг ўзига хос хусусиятлари

Умумий қоида:

Ташиш қиймати x 12 %

Имтиёзли тарифлар бўйича йўл ҳужжатлари реализация қилинганда:

Имтиёзли тарифлар x 12 /112 %

Сафар бошлангунига қадар харидорларга ишлатилмаган йўл ҳужжатлари учун пуллар қайтарилган тақдирда, қайтарилиши лозим бўлган суммага солиқнинг барча суммаси киритилади

Сафар тугатилганлиги сабабли йўл давомида йўловчиларга йўл ҳужжатлари қайтарилган тақдирда, қайтарилиши лозим бўлган суммага йўловчилар юриши керак бўлган қолган масофага тегишли миқдордаги солиқ суммаси киритилади.

Давлат мол-мулки билан операциялар амалга оширилганда солиқ агентлари томонидан солиқ базасини аниқлашнинг ўзига хос хусусиятлари

Давлат мол-мулки ижарага берилганда:

Ижара суммаси $\times 12/112 \%$

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида давлат мол-мулки реализация қилинганда (берилганда) солиқ базаси солиқ агенти томонидан аниқланади.

Мол-мулк қиймати $\times 12 \%$

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида мусодара қилинган мол-мулк, суднинг қарорига биноан реализация қилинадиган мол-мулк, эгасиз қимматликлар, хазиналар ва сотиб олинган қимматликлар, шунингдек мерос олиш ҳуқуқи асосида давлатга ўтказилган қимматликлар реализация қилинган тақдирда:

Реализация қиймати (+акциз) $\times 12/112 \%$

КҚС бўйича солиқ имтиёзлари ва ноль
даражали ставкаларни қўллаш холатлари

СОЛИҚ ИМТИЁЗЛАРИ

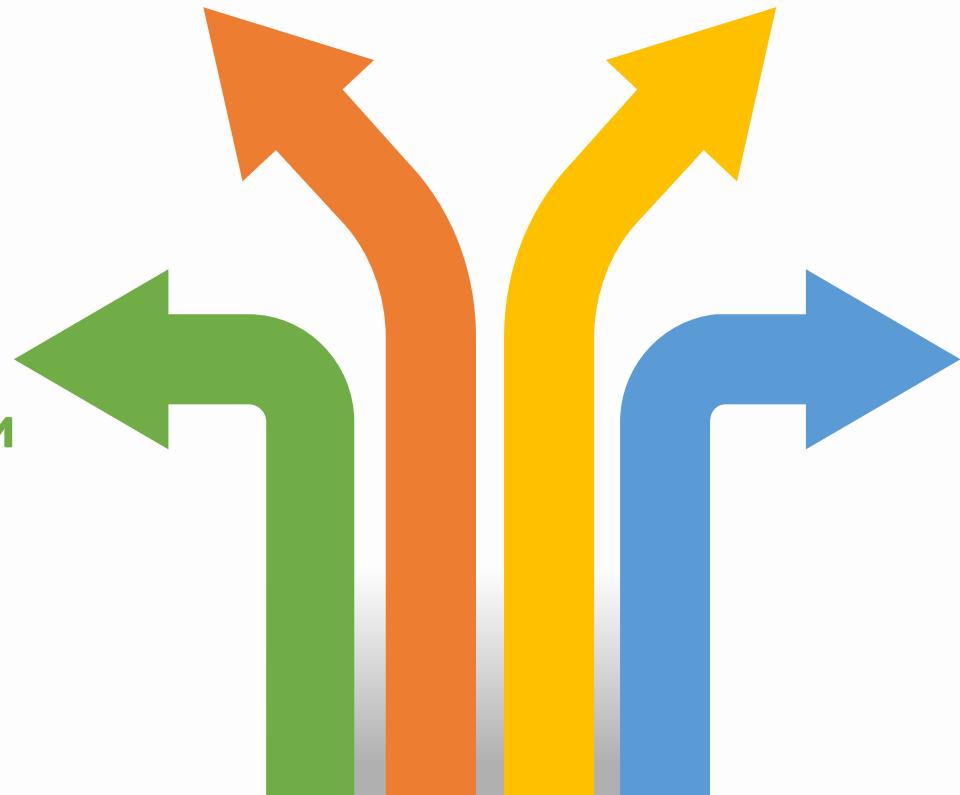
244-модда

Солиқ солишдан озод
этиладиган молиявий
хизматлар

243-модда

Солиқ солишдан озод
этиладиган товарларни
(хизматларни)
реализация қилиш
бўйича айланма

245-модда

Солиқ солишдан озод
қилинадиган сұғурта
хизматлари

246-модда

Солиқ солишдан озод
этиладиган товарларни
Ўзбекистон Республикаси
ҳудудига олиб кириш

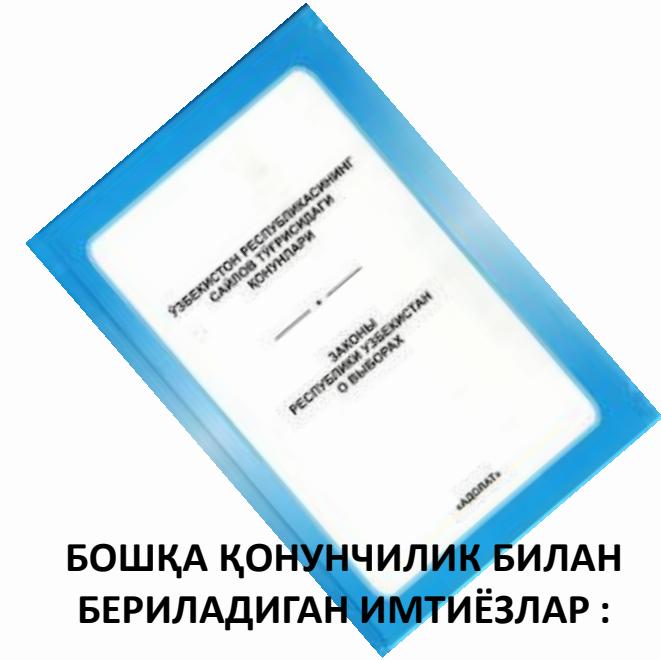
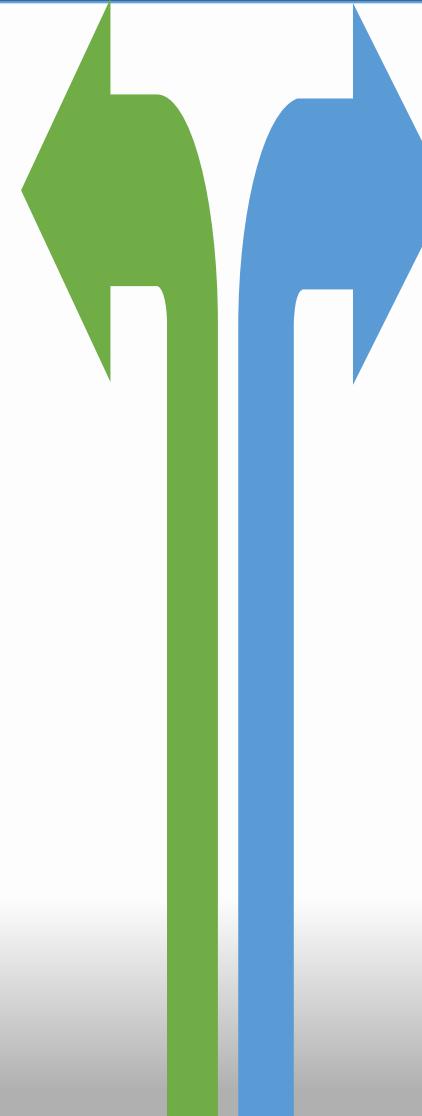

СОЛИҚ ИМТИЁЗЛАРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

**СОЛИҚ КОДЕКСИ БИЛАН БЕРИЛГАН
ИМТИЁЗЛАРНИ ЎЗИГА ХОС
ХУСУСИЯТЛАРИ:**

1. МУДДАТСИЗ
2. НОСУБЪЕКТИВ
3. МАҚСАДСИЗ

**БОШҚА ҚОНУНЧИЛИК БИЛАН
БЕРИЛАДИГАН ИМТИЁЗЛАР :**

1. МУДДАТЛИ
2. СУБЪЕКТИВ
3. МАҚСАДСИЗ

Қуидаги айланмалар бўйича 0 % солиқ ставкаси қўлланилади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУДУДИДАН
ОЛИБ ЧИҚИЛГАН ҒАМЛАБ ҚЎЙИЛГАН (ҲАВО
КЕМАЛАРИДАН РИСОЛАДАГИДЕК
ФОЙДАЛАНИЛИШНИ ТАЪМИНЛАШ УЧУН
ЗАРУР БЎЛГАН ЁҚИЛГИ ВА ЁНИЛГИ-МОЙЛАШ
МАТЕРИАЛЛАРИ) НАРСАЛАР РЕАЛИЗАЦИЯСИ

ЧЕТ ЭЛ ДИПЛОМАТИК (УЛАРГА
ТЕНГЛАШТИРИЛГАН)
ВАКОЛАТХОНАЛАРИНИНГ РАСМИЙ
ФОЙДАЛАНИШИ УЧУН, ДИПЛОМАТИК ВА
МАъМУРИЙ-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИНИНГ (УЛАР
БИЛАН БИРГА ЯШАЙДИГАН ОИЛА
АЪЗОЛАРИНИНГ) ШАХСИЙ ФОЙДАЛАНИШИ
УЧУН ҲАМДА МАҲСУЛОТ ТАҚСИМОТИГА ОИД
БИТИМ ДОИРАСИДА СОТИБ ОЛИНГАН
ТОВАРЛАР (ХИЗМАТЛАР) БЎЙИЧА ТЎЛАНГАН
ҚҶСНИ ҚОПЛАШ (ҚАЙТАРИШ) ЙЎЛИ БИЛАН
НОЛЬ ДАРАЖАЛИ СТАВКАСИ ҚЎЛЛАНИЛАДИ

ТОВАРЛАРНИ (ЙЎЛОВЧИЛАРНИ, ПОЧТАНИ ВА БАГАЖНИ) ХАЛҚАРО ТАШИШЛАР ВА ТОВАРЛАР ТРАНЗИТИ
БИЛАН БОҒЛИҚ ХИЗМАТЛАР ҲАМДА ҲАВО КЕМАЛАРИГА БЕВОСИТА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
АЭРОПОРТЛАРИДА ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНинг ҲАВО ҲУДУДИДА КЎРСАТИЛАДИГАН ХИЗМАТЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҲУДУДИДАН ЭКСПОРТ БОЖХОНА
ТАРТИБ-ТАОМИЛИГА ОЛИБ
ЧИҚИЛГАН ТОВАРЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНинг
БОЖХОНА ҲУДУДИДА ҚАЙТА ИШЛАШ
БОЖХОНА РЕЖИМИГА ЖОЙЛАШТИРИЛГАН
ТОВАРЛАРНИ ҚАЙТА ИШЛАШ БЎЙИЧА
ХИЗМАТЛАР (ҚАЙТА ИШЛАШ
МАҲСУЛОТЛАРИНИ ЎЗБЕКИСТОН
ҲУДУДИДАН ТАШҚАРИГА ОЛИБ ЧИҚИШ
ШАРТИ БИЛАН)

Қуидаги айланмалар бўйича 0 % солиқ ставкаси қўлланилади

ЯНА БИТТА ҲОЛАТДА АЙЛАНМАЛАР НОЛЬ ДАРАЖАЛИ СТАВКАДА ТОРТИЛАДИ:

СУВ ТАЪМИНОТИ, КАНАЛИЗАЦИЯ, САНИТАРИЯ ЖИҲАТДАН ТОЗАЛАШ, ИССИҚЛИК ТАЪМИНОТИ
БЎЙИЧА АҲОЛИГА КЎРСАТИЛАДИГАН ХИЗМАТЛАРНИ РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИШГА ДОИР АЙЛАНМАГА,
ШУ ЖУМЛАДАН БУНДАЙ ХИЗМАТЛАРНИ УЙ-ЖОЙ МУЛКДОРЛАРИ ШИРКАТЛАРИ ТОМОНИДАН
АҲОЛИ НОМИДАН, ШУНИНГДЕК ИДОРАВИЙ УЙ-ЖОЙ ФОНДИ УЙЛАРИДА ЯШАЁТГАН АҲОЛИ УЧУН
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУДОФАА ВАЗИРЛИГИНИНГ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
МИЛЛИЙ ГВАРДИЯСИННИНГ БЎЛИНМАЛАРИ ТОМОНИДАН ОЛИШГА, НОЛЬ ДАРАЖАЛИ СТАВКА
БЎЙИЧА СОЛИҚ СОЛИНАДИ

НОЛЬ ДАРАЖАЛИ СТАВКА ҚИММАТБАҲО МЕТАЛЛАРНИ ИШЛАБ
ЧИҚАРУВЧИЛАР ТОМОНИДАН ҚИММАТБАҲО МЕТАЛЛАРНИ
ОЛИШ БЎЙИЧА ВАКОЛАТЛИ ОРГАНГА РЕАЛИЗАЦИЯ
ҚИЛИНАДИГАН БУНДАЙ МЕТАЛЛАРГА НИСБАТАН ҚЎЛЛАНИЛАДИ

Ноль ставка билан имтиёзни нима фарқи бор?

Имтиёз (“зачёт” йўқ)

Сотиш нархи = 100 минг сўм. Имтиёз сабабли табуретка ҚҚСиз сотилади

ТАННАРХИ

Бюджетга тўланадиган ҚҚС – 0 м. сўм.

Корхона фойдаси: $100 - 88,4 = 11,6$ м. сўм

Фойда солиғи: $11,6 * 15\% = 1,74$ м. сўм.

Корхона тасарруфида қоладиган сумма: $11,6 - 1,74 = 9,86$ м. сўм.

Ноль даражали ставка (“зачёт” бор)

Сотиш нархи = 100 минг сўм. Ноль даражали ставка сабабли табуретка ҚҚСиз сотилади

ТАННАРХИ

Бюджетга тўланадиган ҚҚС – $0 - 8,4 = - 8,4$ м. сўм.

Корхона фойдаси: $100 - 80 = 20$ м. сўм

Бюджетдан қайтарилади

Фойда солиғи: 0 м. сўм.

Корхона тасарруфида қоладиган сумма: $8,4 + 20 = 28,4$ м. сўм.

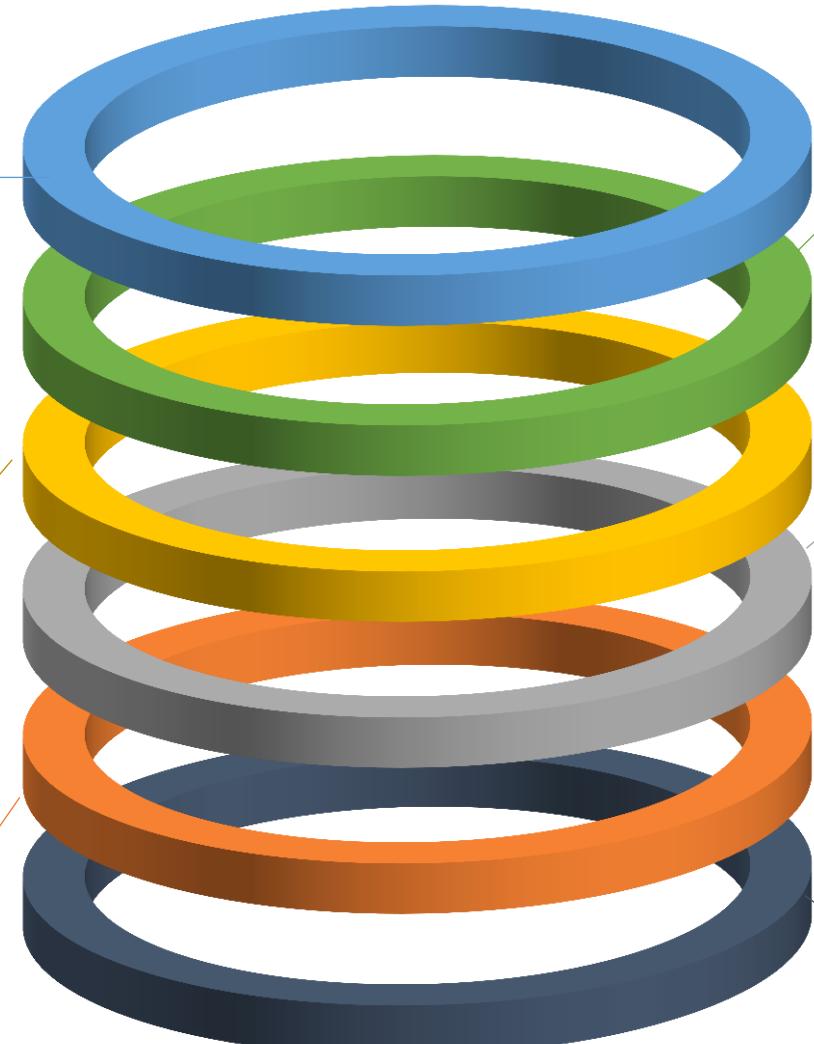
Хисобга олинадиган ва олинмайдиган КҚС суммалари

Товар ва хизматлар учун тўланган ҚҚС суммалари қўйидаги ҳолатларда ҳисобга олинади (СК 266-моддаси)

Маҳсулотларни (хизматларни) ишлаб чиқаришда товарлардан (хизматлардан) фойдаланилганда реализация қилиш бўйича айланмасига солиқ солиниши, шу жумладан ноль ставка бўйича солиқ солиниши лозим бўлганда

Олинган товарларга (хизматларга) ҳисобварақ-фактура ёки солиқ суммаси алоҳида ажратиб кўрсатилган бошқа ҳужжат олинганда ҳамда товарларни (хизматларни) етказиб берувчи солиқ тўловчи сифатида рўйхатдан ўтказилганда

Солиқ кодекснинг 255 ва 256-моддаларида назарда тутилган солиқ ҳолларда солиқ бюджетга тўланганда

Товарлар олиб кирилган (импорт қилинган) тақдирда солиқ бюджетга тўланганда

ноль даражали ставка бўйича солиқ солинадиган товарлар экспортида чет эллик сотиб оловчи (тўловчи) томонидан экспорт қилинаётган товарлар учун ҳақ тўланганлигини тасдиқловчи банк ҳужжатидан кўчирма мавжуд бўлса.

товарларни экспортга реализация қилиш айланмаси мақсадида фойдаланиладиган, ҳақиқатда олинган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича тўланиши лозим бўлган (тўланган) солиқ товарлар экспортидан солиқ тўловчининг (комиссионернинг) банк ҳисобварағига келиб тушган валюта тушумининг улушида ҳисобга олинади.

Товар ва хизматлар учун тўланган ҚҚС суммалари қўйидаги ҳолатларда ҳисобга олинади (СК 266-моддаси)

ЯТТлар ва Ўз. Р. юридик шахслари томонидан Ўзбекистон Республикаси худуди реализация қилиш жойи деб эътироф этилмайдиган хизматлар кўрсатилганда

Солиқ тўловчи томонидан асосий воситалар (ўрнатиладиган асбоб-ускуналар), номоддий активлар ва кўчмас мулк объектлари, шу жумладан қурилиши тугалланмаган объектлар сотиб олинганда (импорт қилинганда), шунингдек келгусида ўз асосий воситалари сифатида фойдаланиш учун мўлжалланган активларни яратиш учун товарлар (хизматлар) сотиб олинганда

Товар ва хизматлар учун тўланган ҚҚС суммалари қўйидаги ҳолатларда ҳисобга олинади (СК 266-моддаси)

Мол-мулк устав фондига (устав капиталига) ҳисса сифатида олинган тақдирда, иштирокчи (таясисчи) томонидан тўланган солик суммаси ҳисобга олиниши мумкин

Солик тўловчи бўлмаган шахс ҚҚС тўловчиси сифатида маҳсус рўйхатга олинганда, шунингдек солик имтиёzlари бекор қилинганда солик тўловчи ўз балансида мавжуд бўлган ТМЗлар қолдиқларининг ва узоқ муддатли активларнинг баланс қийматида ҳисобга олинган ҚҚСни ҳисобга олиши мумкин

Товар ва хизматлар учун тўланган ҚҚС суммалари қўйидаги ҳолатларда ҳисобга олинади (СК 266-моддаси)

Транспорт экспедицияси шартномаси бўйича мажбуриятларни бажариш чоғида экспедитор томонидан ташувчидан ва (ёки) бошқа етказиб берувчилардан олинган хизматларга доир солиқ суммаси бундай шартнома бўйича экспедиторнинг mijzosi бўлган тарафда ҳисобга олинади

Ўзбекистон Республикасининг юридик шахси ёки якка тартибдаги тадбиркор бўлган комитетнинг (ишонч билдирувчининг) топшириғига кўра олинган товар Ўзбекистон Республикаси ҳудудига воситачи (ишончли вакил) томонидан олиб кирилган тақдирда, импорт қилинган товарнинг божхона расмийлаштируви чоғида воситачи (ишончли вакил) томонидан тўланган солиқ комитетда (ишонч билдирувчидаги) ҳисобга олиниши лозим

Товар ва хизматлар учун тўланган ҚҚС суммалари қўйидаги ҳолатларда ҳисобга олинади (СК 266-моддаси)

Агар солик тўловчи сифатида ҳисобда турмайдиган чет эл юридик шахси комитент (ишонч билдирувчи) бўлса, товар тегишли воситачилик (топширик) шартномасига мувофиқ шартлар асосида воситачи (ишончли вакил) томонидан реализация қилинган тақдирда, ушбу товар Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кирилганда тўланган солик суммаси тегишли солик даврида воситачи (ишончли вакил) томонидан реализация қилинган товарлар улушига тўғри келадиган улушда воситачи (ишончли вакил) томонидан ҳисобга олиш учун қабул қилинади

Ҳисобга олинмайдиган солиқ суммаси (СКнинг 267-моддаси):

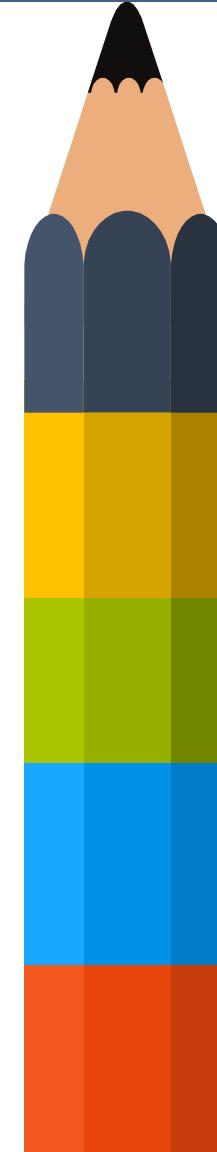
реализация қилиш бўйича айланмалари ушбу бўлимга мувофиқ солиқ солишдан озод этилган товарларни ишлаб чиқариш ва (ёки) реализация қилиш (хизматлар кўрсатиш) учун мўлжалланган асосий воситалар, кўчмас мулк обьектлари ва номоддий активлар сотиб олинганда (олиб кирилганда)

товарлар (хизматлар) юқорида кўрсатилган асосий воситаларни, кўчмас мулк обьектларини қуриш, модернизациялаш, реконструкция қилиш, техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва таъмирлаш учун сотиб олинганда

реализация қилиш бўйича айланмалари солиқдан озод этилган товарлар (хизматлар) ишлаб чиқариш ва (ёки) реализация қилиш (хизматлар кўрсатиш) учун сотиб олинганда

товарлар (хизматлар) солиқ тўловчи бўлмаган юридик шахслар ёки якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан сотиб олинганда

вакиллик харажатлари

товарлар (хизматлар) бепул олинганда, бундан оловчи улар бўйича солиқ тўлаган ҳоллар мустасно

солиқ тўловчининг шахсий эҳтиёjlари учун фойдаланишга мўлжалланган, Солиқ кодекснинг 317-моддасига мувофиқ фойда солиғини ҳисоблаб чиқаришда харажатлар чегириб ташланмайдиган товарлар (хизматлар) сотиб олинганда

Солиқ тўловчи товарларни (хизматларни) сотиб олиш чоғида тўлаган солиқ суммалари қўйидаги товарларни (хизматларни) сотиб олиш ёки олиб кириш чоғида ҳам, агар бу товарларни (хизматларни) сотиб олиш амалга оширилаётган фаолият турига боғлиқ бўлмаса, ҳисобга олинмайди:

- 1) енгил автомобилларни, мотоциклларни, вертолётларни, моторли қайиқларни, самолётларни, шунингдек моторли воситаларнинг бошқа турларини ва улар учун ёқилғини;
- 2) алкоголь ва тамаки маҳсулотларини.

Бюджетга тўланиши лозим бўлган солик
суммасини ҳисоблашда мутаносиб ва
алоҳида-алоҳида усуллардан фойдаланиш

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

«ПЛАТОНА» МЧЖ

Фаолият түрләри

Кунгабоқар ёғини
ишлаб чиқариш

Дори-дармонлар
улгуржи савдоси

2023 йил январь ойидаги корхона
реализацияси

Кунгабоқар ёғи
жами реализацияси
– 850 млн. сүм

экспорт – 300
млн. сүм
(\$ 30 000)

Дори-дармон реализацияси
– 470 млн. сүм

Жами Корхона реализацияси – 1320
млн. сүм

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

«ПЛАТОНА» МЧЖ

Күнгабоқар пистаси:

720 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
77,14 млн сўм)

Телефон, интернет

26,2 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
2,8 млн сўм)

Электроэнергия

132 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
14,14 млн сўм)

Дори-дармонни сақлаш
учун омбор арендаси *

78,6 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
8,42 млн сўм)

* Арендага олинган омбор фақат дори-дармонларни сақлаш учун мўлжалланган ҳамда аренда тўлови таркибига барча коммунал (электр энергияси, иссиқ ва совуқ сув) ҳаражатлар киритилган

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

“Платона” МЧЖнинг 2023 йил январ ойидаги молиявий-хұжалик күрсаткичлари

<u>Оборотлар</u>	<u>Харажатлар</u>
<p>Корхонанинг соф түшуми – 1 320 млн. сўм</p> <p><u>Шундан:</u></p> <p>1) Кунгабоқар ёғи жами реализацияси – 850 млн. сўм</p> <p>Кунгабоқар ёғи экспорті – 300 млн. сўм (ёки \$ 30 000)</p> <p>2) Дори-дармон реализацияси – 470 млн. сўм</p>	<p>1) Кунгабоқар пистаси - 720 млн. сўм (шундан ҚҚС – 77,14 млн. сўм)</p> <p>2) Электр энергияси – 132 млн. сўм (шундан ҚҚС – 14,14 млн. сўм)</p> <p>3) Телефон, интернет – 26,2 млн. сўм (шундан ҚҚС – 2,8 млн. сўм)</p> <p>4) Дори дармон омбори арендаси – 78,6 млн. сўм (шундан ҚҚС – 8,42 млн. сўм)</p> <p>Жами ҳаражатлар - 956,8 млн. сўм, шундан ҚҚС – 102,5 млн. сўм</p>

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

Яна бир бор әслатиб үтамиз ↗

Бюджетга тұланиладиган ҚҚС сүммасини ҳисоблаб чиқариш формуласы:

ҚҚС (бюджетта тұланған) = ҚҚС (айланмага ҳисобланған) – ҚҚС (ҳисобға олинған)

Реализация айланмаси	Ҳисобланған ҚҚС сүммаси
Ички бозорга күнгабоқар ёғи реализацияси – 550 млн. с	$550 * 12\% = 66$ млн. сўм
Экспортта күнгабоқар ёғи реализацияси – 300 млн. с	$300 - 0\% = 0$ сўм
Дори-дармон реализацияси – 470 млн. сўм	Имтиёз (СКнинг 243-моддаси, 13-банди)
Жами:	66 млн. сўм

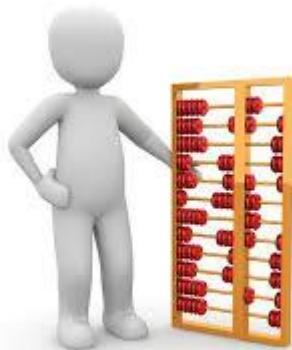
Мутаносиб ва алоҳида
алоҳида үсуллар

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

Ҳисобга олинадиган ҚҚС суммасини анықлаш (мутаносиб үсул)

Айланмалар үлүшини анықлаймыз

$$1) 550 / 1320 = 41,67 \%$$

$$2) 300 / 1320 = 22,73 \%$$

$$3) 470 / 1320 = 35,60 \%$$

Оборотлар номи	Сўмда	Улуси
Жами	1 320,0	100%
Солиқка тортиладиган	550,0	41,67%
Экспорт	300,0	22,73%
Имтиёзли оборот	470,0	35,60%

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

Улушлар бүйіча “кирим бўлган” ҚҚСни тақсимлаймиз

Оборотлар номи	Сўмда	Улуди
Солиқка тортиладиган	550,0	41,67%
Экспорт	300,0	22,73%
Имтиёзли оборот	470,0	35,6%

$$1) 102,5 * 41,67 \% = 42,7 \text{ млн. сўм}$$

$$2) 102,5 * 22,73 \% = 23,3 \text{ млн. сўм}$$

$$3) 102,5 * 35,6 \% = \underline{\underline{36,5 \text{ млн. сўм}}}$$

Ушбу сумма СКнинг 268-моддасига
мувоғиқ ҳисобга олинмайды, балки
давр ҳаражатларига оборилади

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

**Мутаносиб үсул орқали аниқланған
ҳисобга олинадиган ҚҚС сүммаси:
 $42,7 + 23,3 = 66$ млн. сўм**

**Бюджетга тўланадиган ҚҚС сүммаси:
 $66,0 - 66,0 = 0$ млн. сўм**

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

Ишлаб чиқарылған
харжатлары

Күнгабоқар пистаси:

720 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
77,14 млн сўм)

Электроэнергия

132 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
14,14 млн сўм)

Алоҳида-алоҳида үсул

Улгуржи савдо фаолияти
билин боғлиқ харжатлар

Дори-дармонни
сақлаш учун омбор
арендаси

78,6 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
8,42 млн сўм)

Умумий ҳаражатлар

Телефон, интернет

26,2 млн. сўм,
(шундан ҚҚС –
2,8 млн сўм)

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

Ҳисобга олинадиган ҚҚС суммасини аниқлаш (алоҳида-алоҳида үсул)

Айланмалар улушкини аниқлаймиз

Улұшлар бүйіча “кирим бўлган”
ҚҚСни тақсимлаймиз

«Кирим бўлган» ҚҚС	Млн. сўмда	Қайси оборотга тақсимланади
Кунгабоқар пистаси	77,14	Ишлаб чиқариш (ички бозорга реал. + экспорт)
Электроэнергия	14,14	Ишлаб чиқариш (ички бозорга реал. + экспорт)
Омбор арендаси	<u>8,42</u>	Улгуржи савдо
Телефон, интернет	2,8	Умумий ҳаражат

1) $2,8 * 41,67 \% = 1,16$ млн. сўм
(ишлаб чиқариш, ички бозорга
реализация)

2) $2,8 * 22,73 \% = 0,64$ млн. сўм
(ишлаб чиқариш, экспорт)

3) $2,8 * 35,6 \% = \underline{1}$ млн. сўм
(улгуржи савдо)

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

**Алоҳида-алоҳида усул орқали
аниқланған ҳисобга олинадиган ҚҚС
суммаси:**

$$77,14 + 14,14 + 1,16 + 0,64 = 93,08 \\ \text{млн. сўм}$$

**Бюджетга тўланадиган ҚҚС суммаси:
 $66,0 - 93,08 = - 27,08$ млн. сўм**

Солиқни ҳисоблаб чиқиш (амалий мисол)

Натижаларни таққослаймиз

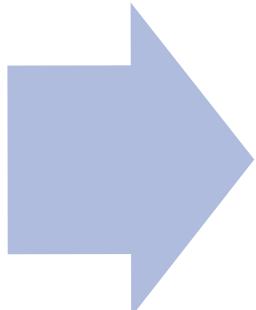
	Мутаносиб үсул	Алоҳида алоҳида үсул	Фарқ
Ҳисобга олинган ҚҚС	66,0	93,08	27,08
Ҳисобга олинмаган ҚҚС	36,5	9,42	27,08
Бюджетта тұланадиган ҚҚС	0	-27,08	27,08

Импорт қилинган товарларни реализация
қилишда солик базасини аниклашда үзига
хос хусусиятлар

Ўзбекистон Республикаси
Солиқ кодексининг 248-
моддаси бешинчи
қисмига мувофиқ

Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб
кирилган (импорт қилинган) товарларни
реализация қилиш чоғида солиқ базаси
ушбу товарларни олиб кириш (импорт
қилиш) чоғида бюджетга ҳақиқатда
тўланган солиқ ҳисоблаб чиқарилган
қийматдан паст бўлиши мумкин
эмаслиги қайд этилган

«ПЛАТОНА» МЧЖ

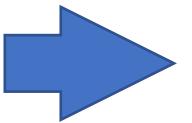
Импорт қилинган ковролин

ТИФ ТН коди – 5705 00
Хажми – 1000 м²
Режим – ИМ-40
“растаможка” – 10.01.2023 й.

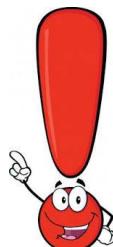

Етказиб бериш шартлари

Инкотермс – CIP
Нархи – \$4 - 1 м² учун
Партия қиймати – \$4000

*Божхона декларанти олиб келинган товар бүйича божхона түловларини, яъни божхона божини, акциз ва қўшилган қиймат солиқларини ҳисоблаш учун божхона қийматини 1 квадрат ковролин учун **6 АҚШ доллари** миқдорида белгилайди. Бунда жами товар партиясининг божхона қиймати **6000 АҚШ доллар** миқдорида белгиланади*

*Аҳамият беринг, товарнинг божхона қиймати унинг фактура яъни ҳақиқий қийматига нисбатан **2000 АҚШ долларига** баландроқ белгиланган.*

Божхонада Корхона қўйидаги солиқ ва тўловларни амалга ошириши лозим бўлади.

Тўлов коди	Тўлов номи	Ставка (божхона қийматига нисбатан)
10	Товарни божхонада расмийлаштириш учун ундириладиган божхона йиғими	0,2 %
20	Божхона божи	30 %
27	Акциз солиғи	15 %
29	Қўшилган қиймат солиғи	12 %

Марказий банк курси (10.01.2023 йил ҳолатига) - $\$ 1 = 11\,350,12$ сўм

Демак, товарнинг божхона қиймати $6000 \times 11\,350,12 = 68\,100\,720,0$ сўмни ташкил этади.

Божхона түловлари ҳисоб-китоби

Солиқ кодексининг
254-моддасига
мувоғиқ:

ҚҚС = (Божхона қиймати + акциз солиғи + божхона божи) x 12 %

Түлов коди	Ставкаси (божхона қийматига нисбатан)	Суммаси (сүмда)
10	0,2 %	$68\ 100\ 720 \times 0,2 \% = 136\ 201,44$
20	30 %	$68\ 100\ 720 \times 30 \% = 20\ 430\ 216,0$
27	15 %	$68\ 100\ 720 \times 15 \% = 10\ 215\ 108,0$
29	15 %	$(68\ 100\ 720 + 20\ 430\ 216 + 10\ 215\ 108) = 98\ 746\ 044,0$ (база); $98\ 746\ 044 \times 12 \% = 11\ 849\ 525,28$

«зачёт»

Ковролин таннархи

фактура қиймати + акциз солиғи + божхона божи + божхона йиғими

$$(4\ 000 \times 11\ 350,12) + 136\ 201,44 + 20\ 430\ 216 + 10\ 215\ 108 = 76\ 182\ 005,44 \text{ сүм}$$

ёки 1 квадрат метр ковролин таннархи

$$76\ 182\ 005,44 / 1000 = 76\ 182 \text{ сүмни ташкил этади.}$$

Февраль ойида Корхона импорт қилинган ковролиннинг (1000 м²) ни 20 %
устама билан сотди

$$1000 \times 76\ 182,00 = 76\ 182\ 005,44 \times 1,2 \text{ (устама)} = 91\ 418\ 406,53 \text{ сүм}$$

Корхона ҚҚС түловчиси ҳисобланғанлығи үчүн товарни ҚҚС билан реализация
қиласы:

$$91\ 418\ 406,53 \times 12 \% = 10\ 970\ 208,78 \text{ сүм} – \text{бу Корхонанинг реализация оборотига}
хисобланған ҚҚС.$$

Демек, товар 91 418 406,53 сүмга сотилса, устига ҳисобланған 10 970 208,78 сүм ҚҚС
суммасы ҳисобварақ-фактурада акс эттирилади.

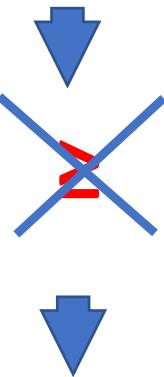

Энди, Солиқ кодексининг 248-моддаси бешинчи қисмиға қайтайлик.

Импорт товарни реализация қилишда ҚҚС базаси $\geq$ божхонада ҚҚСни ҳисоблаш учун база

91 418 406,53 сүм

98 746 044 сүм

Қоида баҗарылмаяпты!

Солиқ давридаги товарларни (хизматларни)
реализация қилиш бўйича айланмалар

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Жўнатмалар қиймати	ҚҚС суммаси
1	2	3	4
Солиқ давридаги товарларни (хизматларни) реализация қилиш айланмалари, жами ((0101-0108-сатрлар йигиндиси) - 0109-сатр)	010	7 163 575,00	1 074 536,25
улардан:			
Солиқ солинадиган базага киритилган акциз солиги суммаси	0101		
Товарларни (хизматларни) реализация қилишдан соғ тушум шу жумладан:	0102		0,00
ҚҚСдан озод қилинадиган айланмалар (2-илованинг 010-сатри)	01021	0,00	x
ноль даражали ставка солиқ солинадиган (2-илованинг 040-сатри)	01022	0,00	x
"Ўздонмаҳсулот" АҚ корхоналари учун солиқ солинадиган сума**	01023		0,00
бошқа солиқ солинадиган реализация (0102-сатр - 01021-сатр - 01022-сатр - 01023-сатр)	01024	0,00	0,00
Бозор қийматидан паст нархда реализация қилинган товарларнинг (хизматларнинг) бозор қиймати ва ҚҚС киритилмаган ҳолда реализация қилиш нархи ўртасидаги ижобий фарқ суммаси	0103		0,00
Товарларни импорт қилишда ҚҚС тўлаш мақсадида товарларнинг божхона қиймати ва ҚҚС киритилмаган ҳолда реализация қилиш нархи ўртасидаги ижобий фарқ суммаси **	0104	7 327 637,47	879 316,5
Асосий воситалар, номоддий активлар, тугалланмаган қурилиш обьектлари реализацияси	0105		0,00
Мол-мulkни молиявий ижарага (лизингга) топшириш ***	0106		0,00
Мол-мulkни оператив ижарага бериш	0107		0,00
0102, 0103-0107-сатрларда кўрсатилмаган бошқа реализация қилиш бўйича айланма (01081-сатр + 01082-сатр)	0108	0,00	0,00
Солиқ солинадиган бошқа айланмалар	01081	0,00	0,00
	010811		0,00
	010812		0,00
	010813		0,00
	010814		0,00
	010815		0,00
	010816		0,00
	010817		0,00
	010818		0,00
	010819		0,00
01021-сатрда кўрсатилмаган солиқ солинмайдиган айланмалар:	01082	0,00	x
	010821		x
	010822		x

Бундай ҳолатда корхона ҚҚС ҳисоботининг 1-иловаси 0104-сатрида 98 746 044 – 91 418 406,53 = 7 327 637,47 сўм фарқни акс эттиради ва шу оборотга ўзига ўзи 12 % ҚҚСни (879 316,5 сўм) ҳисоблаб қўяди. Бунда Корхона ўзига ҳисоблаган 879 316,5 сўмлик ҚҚС бу Корхонанинг харажати сифатида қаралади.

**ЭТЬИБОРИНГИЗ
УЧУН РАҲМАТ!**